

मावभिन्नपौ संयुनक्तव्यवहेदाय यथा व्योकसौ संयुज्यादिति । अथ पदार्था व्याख्यायन्ते । वाजश्चेत्यादियजुषां देवा ऋषयः अग्निर्देवता हन्दांसि पिङ्गलोक्तान्यन्न-
रसंख्यया ज्ञेयानि । एतैर्यजुर्भिर्यजमानोऽग्नेः कामान्याचते वाजो मेऽस्त्वित्यादि ॥
तत्रैकाधिकानि चतुःशतं यजुषि कामास्तु पञ्चदशोत्तरं शतम् (२.) । तद्यथा ।
वाजश्चेत्याद्यासु ज्यैष्ठ्यं च मे [४.] वसु च मे [१५.] इति कण्डिकाद्वयवर्जितासु
एकोनविंशतिकण्डिकासु त्रयोदश-त्रयोदश यजुषि सन्ति ज्यैष्ठ्यं च मऽइत्यस्यां
[४.] पञ्चदश वसु च मऽइत्यस्यां [१५.] नव । अग्निश्च मे धर्मश्च मऽइत्यस्यां [२२.]
द्वादश कामास्तु त्रयोदश अङ्गुलयः शक्वरयो दिशश्च मऽइत्येकं यजुः कामास्त्वत्र
त्रयः । व्रतं च मऽइत्यस्यां [२३.] षट् कामास्तु दश अहोरात्रेऽर्धवर्षे वि बृहद्-
यन्तरे च मऽइत्येकं यजुः षट्कामाः । एका च मऽइत्यस्यां [२४.] त्रयस्त्रिंशत् । च-
तस्रश्च मे [२५.] अत्र त्रयोविंशतिः । अविश्च मे [२६.] त्रैकादश । षष्ठवाट् मे
[२७.] इत्यत्र नव । वाजाय स्वाहेति [२८.] अत्र चतुर्दश । आयुर्यज्ञेनेति [२९.]
अत्रैकविंशतिः कल्पन्तामन्तानि १२ स्तोमश्चेति षट् १८ स्वर्देवाः ११ प्रजापतेः
२० वेदस्वाहा २१ । एवमेकाधिका चतुःशती ॥ अथ यजुषामर्थाः । वाजोऽन्नम्
चशब्दाः समुच्चयार्थाः । प्रसवोऽन्नदानाभ्यनुज्ञा दीयतां भुज्यतामिति । प्रयतिः शु-
द्धिः । प्रसितिः बन्धनमन्नविषयौत्सुक्यम् । धोतिः ध्यानम् ध्यै चिन्तायां हान्दसं
सम्प्रसारणम् । क्रतुः संकल्पो यज्ञो वा । स्वरः साधुशब्दः । श्लोकः पद्यबन्धः
स्तुतिर्वा । श्रवः वेदमन्त्राः श्रवणसामर्थ्यं वा । श्रुतिः ब्राह्मणं श्रवणसामर्थ्यं वा ।
ज्योतिः प्रकाशः । स्वः स्वर्गः । एते मे मम यज्ञेन कल्पन्ताम् । कल्पन्तामिति
कण्डिकान्तस्य समुदायपिक्तया (३.) बहुत्वम् । मे-पदानामावृत्तिः प्रत्येकं प्राप्त्यर्था ।
एवं सर्वत्र ॥ १ ॥

प्राणश्च मेऽपानश्च मे व्यानश्च मेऽसुश्च मे चित्तं च मेऽग्राधीतं च मे वा-
क्क मे मनश्च मे चक्षुश्च मे श्रोत्रं च मे दक्षश्च मे बलं च मे यज्ञेन कल्प-
न्ताम् ॥ २ ॥

प्राणः ऊर्ध्वसंचारी शरीरवायुः । अपानः अधोवृत्तिर्वायुः । व्यानः सर्वशरीर-